

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci

Organizacja pożytku publicznego KRS 0000044710, NIP 521-29-66-282

ul. Pasteura 5A, 02-093 Warszawa tel. (+22) 8482468, 8482398, faks (+22) 8482398

e-mail: fundusz@fundusz.org ••• www.fundusz.org

PKO BP SA XV O/Centrum nr 69 1020 1156 0000 7502 0049 9731

Bank Handlowy IV O/Warszawa nr 43 1030 1061 0000 000 0009 71401

Warszawa, styczeń 2011

Sprawozdanie z realizacji programu pomocy w rozwoju uczniom wybitnie uzdolnionym z całej Polski w 2010 roku

W roku szkolnym 2008/09 w programie uczestniczyło 577 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych o uzdolnieniach poznawczych, technicznych, muzycznych, baletowych i plastycznych ze wszystkich 16 województw. 31% spośród nich mieszkało na wsi i w małych miasteczkach, a 60% poza miastami wojewódzkimi. W roku szkolnym 2010/11 zakwalifikowano do programu 521 uczniów ze wszystkich 16 województw – 30% mieszka na wsi i w małych miasteczkach, ponad 60% poza miastami wojewódzkimi.

Nominacje do programu są przyznawane na podstawie wyników pracy w zakresie zainteresowań z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych osiągnięć w 4-stopniowej procedurze kwalifikacyjnej z udziałem specjalistów z poszczególnych dziedzin.

Dla uczestników programu pomocy wybitnie zdolnym zorganizowano różnorodne zajęcia, sprzyjające rozwojowi - na wyższych uczelniach i w placówkach PAN, obozy naukowe, warsztaty i staże badawcze, warsztaty muzyczne i plastyczne, wystawy i koncerty; zapewnił prenumeratę wybranych czasopism propagujących osiągnięcia nauki i techniki oraz literatury i sztuki. Uczestnicy nie ponosili żadnych kosztów, pokrywane były też przez Fundusz koszty podróży.

I. Ogółem koszty realizacji programu w roku 2009 wyniosły:	1.574.510,03 zł
w tym między innymi:	
— 13 specjalistycznych warsztatów naukowych i 35 staży badawczych	344.462,40 zł
— 9 seminariów humanistycznych	34.944,21 zł
— 2 wielodyscyplinarne obozy naukowe w Świdrze	378.620,51 zł
— 2 wakacyjne obozy wielodyscyplinarne	130.340,50 zł
— wielodyscyplinarne spotkanie nowych stypendystów w Warszawie	110.329,99 zł
— warsztaty muzyczne w Zakopanem	112.759,47 zł
— 31 koncertów uczestników programu Funduszu	169.913,93 zł
— 4 wystawy malarstwa i rysunku	14.074,36 zł
— dofinansowanie udziału w kursach i konkursach muzycznych	5.950,00 zł
— dofinansowanie zakupu instrumentów i akcesoriów muzycznych	7.900,00 zł
— dofinansowanie udziału w konkursach i kursach baletowych oraz innych kosztów związanych z edukacją	3.500,00 zł
— stypendia jednorazowe dla uczestników programu	132.450,00 zł
— prenumerata czasopism popularno-naukowych oraz promujących literaturę i sztukę	42.519,43 zł

II. Miejsce i termin realizacji, liczba uczestników zorganizowanych zajęć

1. warsztaty badawcze z fizyki ciała stałego i optyki
w Instytucie Fizyki PAN, 26-28 stycznia 2009, 5 dni
12 uczestników (plan. 12) + opiekun
planowane koszty: 23.470,00
wykonane koszty: 17.052,65
2. warsztaty w Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego
i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego
16-20 lutego 2009, 5 dni 15 uczestników (plan. 15) + 2 opiekunów
planowane koszty: 13.460,00
wykonane koszty: 15.566,98
3. warsztaty chemiczne: Wydział Chemii Uniwersytetu Warszawskiego
Zakład Biofizyki UW, Instytut Chemii Fizycznej PAN, Wydział Chemii
Politechniki Warszawskiej, 23-27 lutego 2009, 5 dni, 31 uczestników (plan. 30)
+ 2 opiekunów oraz powarsztatowy staż badawczy – 2 osoby
planowane koszty: 33.610,00
wykonane koszty: 33.294,20
4. warsztaty informatyczne, Instytut Informatyki UW,
Ośrodek Edukacji Informatycznej w Warszawie
25 lutego – 1 marca 2009, 4 dni, 14 uczestników (plan. 15) + 2 opiekunów
planowane koszty: 10.980,00
wykonane koszty: 8.353,08
5. warsztaty biologiczne w instytutach PAN, Uniwersytetu Warszawskiego,
Akademii Medycznej w Warszawie, 2-6 marca 2009
5 dni, 32 uczestników (plan. 30) + 4 opiekunów
i powarsztatowe staże badawcze – 3 osoby
planowane koszty: 44.720,00
wykonane koszty: 47.915,77
6. warsztaty przyrodnicze dla uczniów szkół podstawowych
oraz kl. I-II gimnazjów na Uniwersytecie Warszawskim,
Warszawa-Miedzeszyn, 4-10 marca 2009, 7 dni,
29 uczestników (plan. 25) + 5 opiekunów
planowane koszty: 47.170,00
wykonane koszty: 40.926,09
7. seminaria humanistyczne prowadzone przez profesorów
instytutów PAN i wyższych uczelni, Warszawa
7-8 marca 2009, 2 dni, 32 uczestników (plan. 30) + 2 opiekunów
planowane koszty: 15.320,00
wykonane koszty: 14.773,32

8. warsztaty badawcze na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego
9-13 marca 2009, 5 dni, podsumowanie pracy: 6 czerwca 2009
22 uczestników (plan. 18) + 2 opiekunów
oraz powarsztatowe staże badawcze – 22 osoby
planowane koszty:	35.710,00
wykonane koszty:	44.292,91
9. warsztaty matematyczne w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego
Kraków, 20-22 marca 2009, 3 dni, 45 uczestników (plan. 40) + 3 opiekunów
planowane koszty:	23.720,00
wykonane koszty:	20.535,25
10. warsztaty matematyczne dla uczniów szkół podstawowych oraz I i II kl. gimnazjów,
Liceum Ogólnokształcące im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni,
7-9 marca 2008, 3 dni, 24 uczniów (plan. 30) + 22 rodziców
planowane koszty:	21.110,00
wykonane koszty:	17.804,43
11. wielodyscyplinarny obóz naukowy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych,
Świder, 29 kwietnia – 10 maja 2009, 12 dni, 79 uczestników (plan 80) + 10 osób kadry
planowane koszty:	208.199,00
wykonane koszty:	203.205,85
12. wielodyscyplinarny obóz ogólnorozwojowy dla uczniów gimnazjów
oraz szkół podstawowych, Świder, 2-9 maja 2009, 7 dni,
69 uczestników (plan. 70) + 12 osób kadry
planowane koszty:	175.740,00
wykonane koszty:	175.414,66
13. Seminarium filmowe u prof. Krzysztofa Zanussiego, Warszawa-Laski
5-7 czerwca 2009, 3 dni, 20 uczestników (planowano 18) + 2 opiekunów
planowane koszty:	9.680,00
wykonane koszty:	7.079,25
14. wakacyjny obóz historyczno–przyrodniczo–matematyczny,
Pasterka, (Góry Stołowe), 13-27 lipca 2009, 14 dni
15 uczestników (plan. 15) + 3 opiekunów
planowane koszty:	21.220,00
wykonane koszty:	22.549,87
15. XIV Spotkania na Kresach Rzeczypospolitej, Węgorzewo
1-15 sierpnia 2009, 14 dni, 52 uczestników (planowano 55) + 12 osób kadry
planowane koszty:	71.630,00
wykonane koszty:	107.790,63

16. Wielodyscyplinarne spotkanie stypendystów otrzymujących nominację po raz pierwszy z udziałem nauczycieli lub rodziców, Warszawa, 15-17 listopada 2009, 70 stypendystów + 25 nauczycieli/rodziców + 31 innych uczestników Programu + 6 osób kadry, łącznie 111 osób (plan. 120) oraz koszty kwalifikacji do Programu w roku szkolnym 2009/10
planowane koszty:	94.600,00
wykonane koszty:	110.329,99
17. XIV Spotkania Humanistyczne w Krakowie na Uniwersytecie Jagiellońskim, i w instytucjach kultury, 22-27 listopada 2009, 5 dni, 27 osób (plan. 28) + 2 opiekunów
planowane koszty:	26.920,00
wykonane koszty :	25.095,65
18. Warsztaty matematyczne w Centrum Badań Nieliniowych im. J. Schaudera i na Wydziale Matematyki i Informatyki Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, 27-29 listopada 2009, 3 dni, 41 uczestników (plan. 40) + 3 opiekunów
planowane koszty:	23.360,00
wykonane koszty:	23.183,54
19. Warsztaty astronomiczne, Centrum Astronomiczne UMK, Piwnice k/Torunia, 29 listopada – 4 grudnia 2009, 5 dni, 15 uczestników (plan. 14) + 2 opiekunów
planowane koszty:	22.020,00
wykonane koszty :	22.771,79
20. Warsztaty badawcze w Instytucie Chemii Organicznej PAN, Warszawa, 30 listopada – 4 grudnia 2009, 5 dni, 21 uczestników (plan. 15) + 3 opiekunów, powarsztatowe staże badawczy – 2 osoby
planowane koszty:	32.210,00
wykonane koszty :	32.670,06
21. seminaria humanistyczne (4) w Warszawie, Uniwersytet Warszawski, Pałac Kazimierzowski, ul. Krakowskie Przedmieście 26/28 12-13 grudnia 2009, 2 dni, 28 uczestników (plan. 30) + 2 opiekunów
planowane koszty:	15.320,00
wykonane koszty :	13.091,64
22. warsztaty muzyczne w Zakopanem, 14-28 lutego 2009 14 dni, 54 uczestników (plan. 55) + 15 osób kadry
planowane koszty:	132.370,00
wykonane koszty:	112.759,47
23. 31 (plan. 20) koncertów zorganizowanych przez Fundusz w Warszawie (na Zamku Królewskim, i w Łazienkach Królewskich) – co 3 tygodnie oraz w innych miastach z udziałem uczestników Programu o uzdolnieniach muzycznych z całej Polski

	planowane koszty:	170.600,00
	wykonane koszty :	169.913,93
24. dofinansowanie zakupu instrumentów i akcesoriów dla uczestników programu Funduszu o uzdolnieniach muzycznych		
	planowane koszty:	50.000,00
	wykonane koszty :	7.900,00
25. dofinansowanie udziału uczestników programu Funduszu o uzdolnieniach muzycznych w kursach i konkursach muzycznych		
	planowane koszty:	50.000,00
	wykonane koszty :	5.950,00
26. dofinansowanie udziału uczestników programu Funduszu o uzdolnieniach baletowych w kursach i konkursach baletowych		
	planowane koszty:	50.000,00
	wykonane koszty :	3.500,00
27. 4 wystawy plastyczne: w Warszawie (2), Zakopanem i miejscu pleneru		
	planowane koszty:	12.900,00
	wykonane koszty :	14.074,36
28. Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej 2009 finał Polskich Eliminacji, Warszawa 15-16 stycznia, finały europejskie w Paryżu, 11-16 września, Polskie Eliminacje do Konkursu w 2010 roku		
	przewidywany koszt:	61.200,00
	wykonane koszty :	55.136,00
29. udział uczestników programu w seminariach i konferencjach organizowanych przez innych		
	planowane koszty:	22.000,00
	wykonane koszty :	10.980,51
30. wyjazdy zagraniczne uczestników programu Funduszu		
	planowane koszty:	101.800,00
	wykonane koszty :	20.628,72
31. prenumerata czasopism promujących naukę i zainteresowania literaturą i sztuką, dla uczestników programu Funduszu		
	planowane koszty:	45.000,00
	wykonane koszty :	42.519,43
32. stypendia jednorazowe dla uczestników programu		
	wykonane koszty:	132.450,00

III. Sposób rekrutacji

Kwalifikacja do udziału w poszczególnych przedsięwzięciach przeprowadzana była na podstawie wyników w pracy w zakresie zainteresowań lub rozwiązań zadań kwalifikacyjnych na warsztaty naukowe, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych rozwoju.

W roku szkolnym 2008/09 do Programu zakwalifikowano 588 uczniów ze wszystkich 16 województw, w tym 369 o uzdolnieniach poznawczych, 181 o uzdolnieniach muzycznych, 21 o uzdolnieniach plastycznych i 17 o uzdolnieniach baletowych. 61% spośród nich pochodziło spoza miast wojewódzkich, a 31% ze wsi i małych miast. 41% uczestników Programu stanowiły dziewczęta. Najwięcej uczestników Programu pochodziło z województw: mazowieckiego (86), śląskiego (70), małopolskiego (67), kujawsko-pomorskiego (43), wielkopolskiego (43) i dolnośląskiego (40). Fundusz od 1992 roku przyznaje nominacje w trzech kategoriach: stypendystów, podopiecznych i kandydatów. Nominacje na stypendystę przyznawane są w zasadzie uczniom szkół ponadpodstawowych. Do grona stypendystów zakwalifikowano 131 uczniów (w tym 73 po raz pierwszy), do grona podopiecznych 190, do grona kandydatów 262.

W roku szkolnym 2008/09 do Programu zakwalifikowano 588 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych ze wszystkich 16 województw, w tym 369 o uzdolnieniach poznawczych, 183 – muzycznych, 15 – baletowych i 18 plastycznych. 31% spośród nich mieszka na wsi i w małych miasteczkach, 61% poza miastami wojewódzkimi. 41% stanowią dziewczęta. Najwięcej uczestników Programu pochodziło z województw: mazowieckiego (83), śląskiego (77), małopolskiego (61), pomorskiego (45), zachodniopomorskiego (41), podkarpackiego, (37). Do grona stypendystów zakwalifikowano 125 uczniów (w tym 62 po raz pierwszy), do grona podopiecznych 200, do grona kandydatów 263.

W roku szkolnym 2009/10 w programie uczestniczy 577 uczniów szkół podstawowych, gimnazjów i szkół ponadpodstawowych ze wszystkich 16 województw, w tym 365 o uzdolnieniach poznawczych, 166 – muzycznych, 25 plastycznych i 21 baletowych. 30% spośród nich mieszka na wsi i w małych miasteczkach, a 59 % poza miastami wojewódzkimi. 42% stanowią dziewczęta. Do grona stypendystów zakwalifikowano 143 osoby (w tym 75 po raz pierwszy), do grona podopiecznych 203, do grona kandydatów 231 osób. Najliczniej reprezentowane są następujące województwa: śląskie (94), mazowieckie (93), małopolskie (56), podkarpackie (43), pomorskie (40), zachodniopomorskie (39) i podlaskie (32).

Wnioski o objęcie pomocą Funduszu złożyć może każdy, również potencjalny beneficjent. Najczęściej czynią to szkoły. W każdym przypadku zwracamy się do osoby zgłoszonej o własną wypowiedź na temat zainteresowań oraz o przedstawienie wyników pracy. Kwalifikacja przeprowadzana jest w miesiącach czerwiec – wrzesień każdego roku w oparciu o wyniki pracy, z uwzględnieniem uwarunkowań środowiskowych, w 4-stopniowej procedurze z udziałem specjalistów z poszczególnych dziedzin: opiniowanie wniosków przez poszczególnych specjalistów (każdy wniosek opiniowany jest przez co najmniej 3 osoby), typowanie do poszczególnych grup najpierw przez zespoły specjalistów, a potem przez Komisję Stypendialną, składającą się z przedstawicieli różnych dyscyplin, podjęcie decyzji przez Zarząd. W kwalifikacji uczestniczą współpracujący z Funduszem pracownicy nauki z wyższych uczelni i instytutów PAN, artyści oraz dawni uczestnicy Programu. Nominacja do Programu jest przyznawana na okres od 1 września do 31 sierpnia każdego roku. Informacja o przyjęciu do Programu jest przesyłana do uczniów oraz do ich szkół.

IV. Warunki pobytu

Fundusz starał się o najtańsze, ale dobre warunki zakwaterowania, dobre wyżywienie i odpowiednie pomieszczenia do zajęć dydaktycznych i rekreacyjnych. Wyżywienie było zapewnione w miejscu noclegów i miejscu zajęć.

V. Szczegółowy opis zrealizowanych przedsięwzięć:

Fundusz stara się wspomagać szkołę i rodzinę w zaspokajaniu potrzeb edukacyjnych uczniów wybitnie zdolnych, nie odrywając od środowisk, w których mieszkają i uczą się, stara się o ochronę i rozwój sfery emocjonalnej oraz rozwój społeczny uczestników Programu.

Fundusz pomaga poszerzając możliwości aktywności, organizując sytuacje sprzyjające rozwojowi uzdolnień specjalnych i rozwojowi ogólnemu, pozwalające zdobyć doświadczenia w pracy badawczej i artystycznej.

Fundusz umożliwia zakwalifikowanym do Programu nieodpłatny udział w organizowanych przez siebie zajęciach oraz – w przypadku stypendystów i podopiecznych, dofinansowuje realizację wybranych przedsięwzięć służących ich rozwojowi.

Merytoryczna pomoc jest możliwa dzięki dobrej woli dziesiątek pracowników nauki i wyższych uczelni, głównie Uniwersytetu Warszawskiego i instytutów Polskiej Akademii Nauk, pedagogów artystycznych i artystów oraz dawnych uczestników Programu, którzy już studiują lub pracują.

Fundusz podjął tę działalność w przekonaniu o konieczności pomocy w tworzeniu w polskich szkołach warunków do nauki i rozwoju na miarę potrzeb i możliwości również uczniom wybitnie uzdolnionym. Fundusz organizował dyskusje specjalistów i zajęcia dla nauczycieli na temat pracy z uczniem zdolnym, zachęcał i zachęca poprzez kontakt bezpośredni i poprzez media, do uwzględniania szczególnych potrzeb tej grupy uczniów w pracy szkół, uczelni i instytutów badawczych, w poradniach wychowawczo-zawodowych oraz w instytucjach kształcenia nauczycieli, wspierał różnorodne inicjatywy służące rozwijaniu uzdolnień dzieci i młodzieży.

Fundusz stara się pomagać w odkrywaniu bogactwa i różnorodności świata, w tworzeniu warunków sprzyjających zachowaniom twórczym, ujawnianiu się i rozwijaniu osobowości, umiejętności współzycia i współpracy w grupie oraz pracy nad sobą, w pobudzaniu aktywności poznawczej, społecznej, samowychowawczej oraz w zakresie kształtowania perspektyw życiowych.

Cele zajęć:

- dostarczenie doświadczeń sprzyjających rozwojowi zainteresowań i umiejętności badawczych oraz rozwojowi ogólnemu
- stworzenie możliwości wzajemnego poznania się uczestników Programu, urealnienia samooceny i pobudzenia kształtowania perspektywicznej wizji samego siebie,
- doskonalenie umiejętności pracy i współzycia w grupie.

Fundusz organizuje warsztaty naukowe oddzielnie dla uczniów klas I i II gimnazjów i szkół podstawowych oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klasy gimnazjum. Tak więc młodsi mają co roku warsztaty matematyczne w III Liceum Ogólnokształcącym im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni oraz warsztaty przyrodnicze w Warszawie.

Specjalistyczne warsztaty badawcze dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych i III klas gimnazjów odbywały się w czołowych placówkach PAN i na uczelniach. Służą wdrożeniu do pracy badawczej najzdolniejszych uczniów, zapoznaniu z najlepszymi ośrodkami badawczymi, nowoczesnymi metodami badań w poszczególnych dziedzinach i aparaturą oraz najciekawszymi problemami badawczymi w poszczególnych placówkach naukowych. Warsztaty, z wyjątkiem warsztatów biologicznych i chemicznych, odbywały się w jednej placówce. Szczególnie warsztaty biologiczne dawały możliwość poznania większej liczby placówek i bardziej różnorodnych problemów oraz spotkanie się z najwybitniejszymi ludźmi polskiej biologii i medycyny. Podczas warsztatów zapewniamy również przeżycia kulturalne: wizyty w teatrach, wysłuchanie koncertu czy obejrzenie wystawy.

W trakcie warsztatów dokonuje się nawiązanie kontaktów, których owocem jest współpraca niektórych uczestników z placówkami w formie staży badawczych, tj. kontynuacja pracy nad tematem z warsztatów, włączenie się do pracy badawczej placówki nad innym tematem lub podjęcie samodzielnie postawionego tematu badawczego pod opieką poznanych podczas warsztatów pracowników nauki. Staże trwają od 2 do 4 tygodni, głównie w czasie wakacji. Czasem efektem stażu jest zgłoszenie do Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej, a także publikacje w czasopiśmie popularnonaukowych (DELTA), a nawet w poważnych czasopiśmie naukowych. Zdobyte doświadczenia umożliwiają pełne włączenie się ich uczestników do pracy badawczej na uczelniach czy w instytutach PAN już w czasie studiów.

W 2009 roku na staż odbyło 35 osób:

- w Instytucie Biologii Doświadczalnej PAN: 1 osoba
- w Centrum Onkologii: 1 osoba
- w Instytucie Chemii Organicznej PAN: 4 osoby
- w Międzynarodowym Instytucie Biologii Molekularnej i Komórkowej: 2 osoby
- na Wydziale Fizyki UW: 22 osoby
- na Wydziale Chemii UW: 2 osoby
- na Wydziale Biologii UW: 1 osoba
- w Zakładzie Biofizyki UW: 2 osoby

ad 1

Warsztaty badawcze w Instytucie Fizyki PAN organizowane są od 1988 roku. W 2009 roku uczestniczyło w nich 12 uczniów liceów z 11 miejscowości. Kwalifikacja uczestników przeprowadzona została na podstawie rozwiązań zadań, które zostały rozesłane wraz z opisem problemów do wszystkich zainteresowanych (90 osób) w listopadzie 2008. Instytut przygotował 4 zadania z fizyki magnetyzmu, nadprzewodnictwa i półprzewodników oraz z biofizyki. Rozwiązania nadesłały 24 osoby. Jedno zadanie nie zostało podjęte przez nikogo. Zakwalifikowano 12 osób. Uczestnicy pracowali w 3 zespołach liczących po 4 osoby, a wyniki pracy zaprezentowali w ostatnim dniu na seminarium podsumowującym. Były 3 tematy badawcze: *Zbadanie wpływu podstawienia Y przez Pr i Sm na właściwości nadprzewodzące i mechanizm kotwiczenia wirów w wysokotemperaturowym nadprzewodniku $Y_{1-x}Pr_xBa_2Cu_3O_{7-\delta}$* , *Zjawiska kwantowe w nanostrukturach półprzewodnikowych*, *Koloidalne kropki kwantowe*. W wolnym czasie uczestnicy korzystali z bogatej biblioteki Instytutu, byli też w Teatrze Dramatycznym na spektaklu opartym na dramacie Aleksandra Puszkina i operze Modesta Musorgskiego *Borys Godunow*.

ad 2

Tegoroczne warsztaty Funduszu w Interdyscyplinarnym Centrum Modelowania Matematycznego i Komputerowego Uniwersytetu Warszawskiego poświęcone były 9 różnym problemom: topologii wielkich sieci, badaniu własności sieci, wizualizacji grafów powiązań, modelowaniu zachowań inwestorów, interpretacji wyników numerycznej prognozy pogody, wielordzeniowej implementacji wybranej metody oddziaływania między cząsteczkami. Implementacji prostego algorytmu

dynamiki molekularnej i algorytmów numerycznych, rekonstrukcji przebiegów naczyń krwionośnych. Zainteresowanie Warsztatami zgłosiło 66 osób. Otrzymali 9 zadań kwalifikacyjnych. Satisfakcjonujące rozwiązania nadesłało 19 i zakwalifikowano 17 uczniów liceów i z 14 miejscowości (przyjechało 15). Opiekunami byli dawni stypendyści Funduszu, obecnie studenci na Wydziale Matematyki i Informatyki UW. W ramach warsztatów oprócz pracy w laboratorium komputerowym odbywały się wykłady dotyczące problemów badawczych. Zajęcia prowadziło 12 pracowników Centrum. Uczestnicy zapoznali się też z supernowoczesnym sprzętem komputerowym Centrum. Ponadto byli w Teatrze Wielkim na operze G. Verdiego *La Traviata*.

ad 3

Zainteresowanie warsztatami chemicznymi w lutym 2009 roku zgłosiło 99 uczniów liceów i III klas gimnazjów. Zaproszono 35, przyjechało 32, w tym 30 licealistów i 2 gimnazjalistów, z 27 miejscowości. Warsztaty umożliwiły uczestnikom, którzy nie byli dotąd w prawdziwych laboratoriach naukowych, zapoznanie się z metodami i aparaturą stosowaną we współczesnej nauce, a pozostałym – pracę badawczą nad problemami postawionymi przez pracowników nauki. W pierwszym przypadku przez 4 dni odwiedzali różne laboratoria na Wydziale Chemii, w drugim – przez 4 dni pracowali nad jednym, wybranym spośród zaproponowanych problemem w 2-3-osobowych zespołach na Wydziale Chemii UW i PW, w Zakładzie Biofizyki UW lub w Instytucie Chemii Fizycznej PAN. Zostali oni zakwalifikowani do poszczególnych grup na podstawie własnych deklaracji. W programie naukowym Warsztatów znalazła się też sesja sprawozdawcza z pracy badawczej pracowników Wydziału Chemii UW. W wolnym czasie uczestnicy korzystali z biblioteki Wydziału. W ostatnim dniu Warsztatów odbyły się specjalnie przygotowane 4 wykłady dotyczące różnych ciekawych problemów współczesnej chemii. Funkcję opiekunów pełniło 2 dawnych stypendystów Funduszu, obecnie studentów na Wydziale Chemii. Uczestnicy Warsztatów byli w Teatrze Wielkim na balecie Piotra Czajkowskiego *Jeziro Łabędzie*.

ad 4

Warsztaty informatyczne są organizowane przez Fundusz we współpracy z Instytutem Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego od 1987 roku. Służą zapoznaniu z aktualnie najciekawszymi problemami informatyki. Zajęcia prowadzą głównie dawni stypendyści Funduszu studujący na Uniwersytecie Warszawskim, należący do najlepszych programistów na świecie. Czterech z nich sprawowało stałą opiekę. Tradycyjnie Warsztaty odbyły się w Ośrodku Edukacji Informatycznej i Zastosowań Komputerów w Warszawie. Wzięło w nich udział 14 licealistów z 11 miejscowości zakwalifikowanych na podstawie rozwiązań zadań kwalifikacyjnych – rozesłano je w grudniu do 52 osób zainteresowanych. Rozwiązania przysłało 17 osób. Warsztaty były poświęcone algorytmom grafowym. Uczestnicy wysłuchali 8 wykładów oraz pracowali nad zadaniami ich dotyczącymi. Byli też na koncercie symfonicznym z okazji 200-lecia urodzin Feliksa Mendelssohna-Bartholdy'ego w Filharmonii Narodowej.

ad 5

W warsztatach biologicznych w 2009 roku wzięło udział 39 uczestników programu Funduszu z 38 miejscowości z całej Polski: 35 z liceów, 4 z 3 kl. gimnazjum. Trwały one 5 dni. Pierwszy dzień przewidywał wspólną dla wszystkich wizytę w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN – jednej z najlepszych placówek badawczych w Polsce i Europie. Rozpoczęła się prezentacją Instytutu i prowadzonych w nim prac badawczych oraz wykładem nt. mózgu. Potem nastąpiło zwiedzanie najciekawszych laboratoriów Instytutu w 3 grupach. W dniach następnych uczestnicy mieli do wyboru pracę badawczą 1, 2, 3 lub 4-dniową w 10 warsztatach w czołowych placówkach naukowych zajmujących się różnorodną problematyką (biologią molekularną, botaniką, medycyną i zoologią): w Instytucie Biologii Doświadczalnej im. M. Nenckiego PAN, Klinice Hematologii i Onkologii AM, Międzynarodowym Instytucie Biologii Molekularnej i Komórkowej, Ogrodzie Botanicznym UW, Zakładzie Biologii Molekularnej Centrum Onkologii, Zakładzie Biologii Molekularnej Roślin UW, Zakładzie Genetyki Instytutu Matki i Dziecka, Zakładzie Hydrobiologii UW, Zakładzie Genetyki Bakterii UW, Zakładzie Paleobiologii, Zakładzie

Parazytologii i Instytucie Biochemii UW. Zespoły liczyły od 2 do 7 osób. Uczestnicy Warsztatów poznali najwybitniejszych polskich uczonych. Nie tylko zapoznali się z nowoczesnymi metodami i aparaturą badawczą, ale też sami przeprowadzali doświadczenia i przy dłuższych pobytach opracowywali wyniki. Podczas Warsztatów byli na koncercie instrumentów perkusyjnych na Uniwersytecie Muzycznym Fr. Chopina oraz na spacerze Traktem Królewskim.

ad 6

Warsztaty przyrodnicze dla uczniów szkół podstawowych oraz I i II klas gimnazjów odbyły się po raz dziewiętnasty. Odbywały się w Centrum Szkoleniowo-Konferencyjnym w Miedzeszynie i w laboratoriach Uniwersytetu Warszawskiego. Uczestniczyło w nich 26 uczniów klas I i II gimnazjum oraz 3 z kl. VI szkoły podstawowej, łącznie 29 uczniów z 23 miejscowości z całej Polski. Warsztaty miały na celu zapoznanie z pracą badawczą, metodami i technikami pracy badawczej. Zaczęły się od wprowadzenia w problematykę zajęć i teoretycznego przygotowania do doświadczeń. Następnie przez 2 dni wybrane doświadczenie było wykonywane w laboratoriach Wydziałów Biologii, Chemii i Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego oraz sporządzona została szczegółowa dokumentacja. Potem miała miejsce analiza wyników i wyciągnięcie wniosków oraz przygotowanie prezentacji, zarówno przebiegu eksperymentu jak i wyników, w formie plakatów naukowych. Prezentacja odbyła się w ostatnim dniu na sesji plakatowej. Zajęcia zorganizowali i prowadzili głównie dawni uczestnicy programu będący studentami czy po studiach i oni pełnili też funkcje opiekuńcze. Odbyły się także 3 wykłady wybitnych uczonych na temat: zmian klimatycznych, melatoniny i roli informacji obrazowej w poznawaniu rzeczywistości. Tradycyjnie również uczestnicy przedstawili odczyty z zakresu ich zainteresowań. Ponadto byli na koncercie symfonicznym w Filharmonii Narodowej z udziałem dawnego stypendysty Mariusza Patyry i zwiedzili Stare Miasto z historykiem, dawnym stypendystą Funduszu.

ad 7

Fundusz organizuje seminaria humanistyczne w Warszawie od 1990 roku. W dniach 7-8 marca 2009 odbyły się 3 seminaria: z prof. Jerzym Axerem z Instytutu Badań Interdyscyplinarnych *Artes Liberales* UW nt. *Lektura tekstu antycznego. Wokół dyskusji o kanonie*, z prof. Leszkiem Kolankiewiczem z Instytutu Kultury Polskiej UW nt. *Haiti – druga ojczyzna Jerzego Grotowskiego*, z prof. Krzysztofem Michalskim z Instytutu Nauk o człowieku w Wiedniu nt. *Wspólna lektura tekstu filozoficznego: „Medytacje o pierwszej filozofii” Kartezjusza*. Uczestnicy seminariów zwiedzili, związaną z seminarium prof. Kolankiewicza wystawę w *Zachęcie* prezentującą twórczość Jerzego Grotowskiego oraz wystawę malarstwa i rysunku francuskiego XVII w. w Muzeum Narodowym. Ponadto uczestnicy obejrżeli spektakl *Wujaszek Wania* Antoniego Czechowa w Teatrze Polskim. W seminariach uczestniczyło 32 uczniów liceów z 24 miejscowości z całej Polski pod opieką 2 dawnych stypendystów Funduszu.

ad 8

Warsztaty na Wydziale Fizyki Uniwersytetu Warszawskiego mają całkowicie badawczy charakter. Uczestnicy pod kierunkiem pracowników nauki pracują w 1-4 osobowych zespołach nad wybranymi problemami, z zakresu którego rozwiązyli satysfakcjonująco zadania kwalifikacyjne. Warsztaty kończą się prezentacją wyników na seminarium odbywającym się na Wydziale Fizyki UW 3 miesiące później – po dodatkowej jeszcze pracy w domu i na powarsztatowych stażach badawczych w laboratoriach wydziałowych.

Zainteresowanie Warsztatami w 2009 wyraziło 98 osób: do wszystkich wysłano zestaw 12 zadań dotyczących zagadnień z różnych działów fizyki i o różnym stopniu trudności (do wyboru) wraz z krótkim opisem i propozycjami lektur. Rozwiązania przysłały 43 osoby. Zakwalifikowano 30 z 22 miejscowości, w tym 1 ucznia III kl. gimnazjum, do 10 zespołów. Podstawowe zajęcia odbyły się w dn. 8-13 marca z udziałem 28 osób. Wspólne seminarium podsumowujące odbyło się 6 czerwca. 10 zespołów (łącznie 23 osoby) było w międzyczasie na 3–5 dniowych stażach służących zakończeniu prac badawczych oraz opracowaniu i przygotowaniu prezentacji wyników.

W toku warsztatów młodzi pasjonaci nauki przeszli cały cykl pracy badawczej od ogólnego zapoznania się z problematyką, poprzez przeprowadzanie doświadczeń, opracowywanie wyników do prezentacji i dyskusji podczas seminarium końcowego. Zajęcia odbywały się w zespołach 1-4 osobowych z udziałem i pod opieką częstokroć wybitnych przedstawicieli polskiej nauki, jak np. prof. Iwo Birula-Białynicki z Instytutu Fizyki Teoretycznej, prof. Jan Gaj i prof. Czesław Radzewicz z Instytutu Fizyki Doświadczalnej, prof. Marek Grad i prof. Szymon Malinowski z Instytutu Geofizyki. Uczestnicy Warsztatów byli też w Teatrze Współczesnym na znakomitym przedstawieniu *Słoneczni Chłopcy* N. Simona.

ad 9

Warsztaty w Instytucie Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyły się w 2009 roku dopiero po raz trzeci w historii Funduszu. Zostały przygotowane przez pracujących w Instytucie dawnych stypendystów Funduszu. Oni też prowadzili zajęcia. W prowadzenie zajęć zaangażowało się ogółem 13 pracowników Instytutu. Tematami wiodącymi warsztatów były: równania wielowymiarowe oraz grafy i geometria. Na warsztaty zgłosiło się 114 osób. Zakwalifikowano 48, 3 nie przyjechały z powodu choroby, tak więc wzięło w nich udział 45 uczestników programu, w tym 19 ze wsi i małych miasteczek. Funkcję opiekunów – tutorów pełniło troje dawnych stypendystów studiujących matematykę na UJ. Warsztaty rozpoczęły 2 wspólne dla wszystkich uczestników wykłady wprowadzające. Był też wspólny dla wszystkich wykład zamykający warsztaty. Pozostałe zajęcia odbywały się równoległe na 2 poziomach. Dotyczyły takich problemów jak: dla zaawansowanych: wielomiany symetryczne, równanie Pella, trysekcja kąta, dla mniej zaawansowanych: homologie dla grafów, liczba Eulera, grafy planarne i zanurzalne w innych powierzchniach, liczba rozcinań grafu. Wszyscy byli na wspaniałym przedstawieniu w Starym Teatrze: *Król umiera czyli ceremonie* E. Ionesco. Piątkowy wieczór był poświęcony zapoznaniu uczestników z grą Go – narodową grą Japonii. Zajęcia prowadzili członkowie Krakowskiego Klubu Go. Odbyła się też 3-godzinna wycieczka po Krakowie z historykiem.

ad 10

Fundusz organizuje od 1994 roku warsztaty matematyczne dla uczniów szkół podstawowych oraz klas I i II gimnazjów w III Liceum Ogólnokształcącym im. Marynarki Wojennej RP w Gdyni. Są one inicjatywą i są bezpośrednio organizowane przez pana Wojciecha Tomalczyka – znakomitego nauczyciela gdyńskiego III Liceum. Pan W. Tomalczyk prowadzi też korespondencyjne koło matematyczne dla młodszych uczestników programu Funduszu. W roku 2009 uczestniczyło w nim 33 uczniów z całej Polski. Na tegoroczne XVI Warsztaty zaproszono 42 uczniów (wraz z jednym z rodziców) z całej Polski, w tym 12 ze szkół podstawowych. Przyjechało 24, z 19 miejscowości, w tym 7 ze szkół podstawowych. Okazało się, że wielu zaproszonych bierze udział w różnych konkursach matematycznych, których finały przypadają właśnie na okres warsztatów. Część z nich wybrała, czasem pod presją szkoły, konkursy. Zajęcia były prowadzone przez wybitnych nauczycieli z Gdyni i Torunia. Uczestnicy też prezentowali odczyty na wybrane przez siebie tematy. Ponadto była wycieczka po Trójmieście m.in. do Akwarium i na *Dar Pomorza* oraz zajęcia rekreacyjne. Dla rodziców Fundusz zorganizował zajęcia z psychologiem z Instytutu Psychologii Uniwersytetu Gdańskiego dotyczące doskonalenia umiejętności wychowawczych.

ad 11

Wielodyscyplinarny obóz naukowy dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych odbył się w dniach 29 kwietnia – 10 maja 2009 roku w Ośrodku Doskonalenia Zawodowego Kadr Celnych i Skarbowych w Otwocku-Świdrze k. Warszawy. Wzięło w nim udział 79 uczniów kl. I i II liceów z całej Polski, 46% spośród nich – ze wsi i małych miast. Obozy Funduszu dla uczestników Programu o uzdolnieniach poznawczych i technicznych są organizowane corocznie od 1986 roku. Stanowią one najważniejszy element programu pomocy wybitnie uzdolnionym w tej grupie uzdolnień. Zajęcia prowadzili na obozie pracownicy uczelni i placówek naukowo-badawczych, głównie Uniwersytetu Warszawskiego i instytutów Polskiej Akademii Nauk oraz Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu im.

A. Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, a także dawni uczestnicy Programu. Wykłady dotyczyły najciekawszych problemów w poszczególnych dziedzinach wiedzy. Ważne miejsce zajmowały spotkania z wybitnymi przedstawicielami świata nauki i twórcami. Z uczestnikami obozu spotkali się m. in.: prof. Janusz Danecki, komisarz Unii Europejskiej prof. Danuta Hübner, prof. Jerzy Jedlicki, prof. Andrzej Paczkowski, prof. Piotr Pierański, prof. Irena Poniatowska, prof. Henryk Samsonowicz, przewodniczący Rady Nauki prof. Kazimierz Stępień, Adam Zagajewski i Krzysztof Zanussi. Codziennie odbywało się równoległe 10–11 specjalistycznych warsztatów do wyboru: astronomiczne, biologiczne, chemiczne, fizyczne, geograficzne, historyczne, informatyczne, literaturoznawcze i matematyczne. Warsztaty polegały na pracy zespołowej lub indywidualnej nad problemami zaproponowanymi przez pracowników nauki i przy ich pomocy. Obok wykładów, warsztatów, seminariów i konsultacji – odbywały się odczyty uczestników, obserwacje astronomiczne, koncert muzyki poważnej, projekcje filmów powiązane z dyskusją. Do dyspozycji uczestników były 2 pracownie komputerowe oraz specjalnie przygotowana biblioteka zawierająca interesujące książki i czasopisma z różnych dziedzin, basen, sala sportowa, boiska do siatkówki, koszykówki i różnych gier, bilard, stół pingpongowy oraz korty tenisowe.

ad 12

Wielodyscyplinarny ogólnorozwojowy obóz naukowy dla uczniów gimnazjów i szkół podstawowych odbył się w Ośrodku Doskonalenia Zawodowego Kadr Celnych i Skarbowych w Otwocku–Świdrze w dn. 2-9 maja 2009. Zaproszeni zostali uczniowie kl. V i VI szkół podstawowych oraz kl. I–III gimnazjów z całej Polski. W obozie uczestniczyło 62 uczniów gimnazjów i 7 uczniów szkół podstawowych, łącznie 69 uczniów. 43% spośród nich stanowili mieszkańcy wsi i małych miast. Odbywały się codziennie 3 wykłady (do wyboru) na temat problemów z różnych dziedzin wiedzy, a po nich konsultacje, warsztaty, czyli praca nad problemami zaproponowanymi przez prowadzących (8 do wyboru), spotkania z przedstawicielami świata nauki i kultury, warsztaty filozoficzne i teatralne, zajęcia plastyczne, odczyty uczestników prezentujące wyniki ich pracy, zajęcia sportowo-rekreacyjne. Wykłady prowadzili wybitni specjaliści z różnych dziedzin m.in. prof. Prof. Andrzej Fabianowski, prof. Marek Grad, prof. Małgorzata Grzegorzewska, prof. Marek Kordos, prof. Maria Krawczyk, prof. Agnieszka Mostowska, prof. Jacek Świątkowski. Specjalistyczne zajęcia warsztatowe prowadzili pracownicy nauki, głównie Uniwersytetu Warszawskiego oraz dawni uczestnicy programu Funduszu. W ramach zajęć ogólnorozwojowych z uczestnikami spotkali się m.in.: prof. Małgorzata Borowska, prof. Piotr Pierański, prof. Józef Smak, prof. Krzysztof Spalik. Był też koncert muzyki poważnej w wykonaniu funduszowych muzyków uczestniczących w obozie. W ramach zajęć teatralnych przygotowano spektakl, który został zaprezentowany podczas wieczoru pożegnalnego. Do dyspozycji uczestników były 2 pracownie komputerowe oraz specjalnie przygotowane 2 biblioteki zawierające interesujące książki i czasopisma z różnych dziedzin. Funkcję opiekunów pełnili dawni uczestnicy programu Funduszu.

ad 13

Seminaria filmowe prowadzone przez prof. Krzysztofa ZANUSSIEGO odbywają się od 2000 roku. Tradycyjnie Państwo Zanussi przyjmują uczestników w swoim domu w Warszawie i w Laskach zapewniając noclegi i wyżywienie. Krzysztof ZANUSSI prezentuje filmy swoje i innych reżyserów, zaprasza ludzi filmu i kultury. W bieżącym roku zaproponował temat: *Pięć lat w Unii Europejskiej. Czy Polska jest mniej czy bardziej polska?*

Seminarium odbyło się w dniach 5-7 czerwca. Zgłosiły się 64 osoby, zaproszono 21. W seminarium wzięło udział 20 uczniów liceów z 20 miejscowości w tym 10 ze wsi i małych miast. Opiekowało się nimi 2 dawnych stypendystów Funduszu.

Poza dyskusjami z Krzysztofem Zanussim odbyły się spotkania z przebywającymi w Polsce cudzoziemcami. Krzysztof Zanussi pokazał sześć filmów. Zwiedzono Zakład dla Niewidomych w Laskach i tamtejszy cmentarz. Przed przyjazdem do domu Państwa Zanussich uczestnicy zwiedzili wystawę prac Zofii Stryjeńskiej w Muzeum Narodowym, byli też na koncercie jubileuszowym z okazji

25-lecia Programu Pomocy Wybitnie Zdolnym w Filharmonii Narodowej w Warszawie z udziałem dawnych stypendystów Fundusz i orkiestry FN.

ad 14

Tegoroczny obóz wielodyscyplinarny w Pasterce przygotowała od strony merytorycznej i prowadziła trójka tutorów: dr Igor Kraszewski – nauki historyczne, mgr Sylwia Szczepaniak – nauki przyrodnicze, mgr Aleksander Zabłocki – matematyka oraz. Taki rozkład przedmiotowy pozwalał objąć programem obozu osoby o wszelkich typach zainteresowań – zarówno amatorów nauk ścisłych, jak przyrodników i humanistów. Uczestników (piętnaścioro) wyłoniono na podstawie nadesłanych rozwiązań zadań kwalifikacyjnych, przygotowanych i ocenionych przez prowadzących.

Program przewidywał dwie podstawowe formy aktywności, przeplatające się w kolejne dni: zajęcia naukowe oraz wyprawy krajoznawcze. Zgodnie z wieloletnią tradycją, zajęcia naukowe realizowano na kilka sposobów, dążąc do ćwiczenia zróżnicowanych umiejętności intelektualnych. Przedpołudnia zajmowały warsztaty w pięcioosobowych grupach zainteresowań, składające się z wykładu wprowadzającego, ćwiczeń oraz dyskusji. Spotkania przyrodników odbywały się w terenie i dotyczyły zasadniczo problemów lokalnego środowiska, w szczególności owadów Parku Narodowego Gór Stołowych (przygotowanie i rozstawienie nieinwazyjnych pułapek, oznaczanie okazów, praca z kluczami, sporządzenie wykresów aktywności dobowej). Warsztaty historyczne poświęcone były naukom pomocniczym historii (dyplomatyka, heraldyka, paleografia, genealogia, geografia historyczna) i pokazywały przykłady pracy historyka ze źródłami (XI-XX w.). Istotnym ich elementem były ćwiczenia w pracy z tekstem, przy czym z jednej strony były to typowe źródła aktowe (akta grodzkie i ziemskie nowożytnej Wielkopolski), zaś z drugiej – tekst literacki (*Jerozolima Wyzwolona* Tassa). Zajęcia matematyczne dotyczyły zastosowań funkcji tworzących w kombinatoryce. Korzystając z nich uczestnicy nauczyli się rozwiązywać rekurencje zarówno stosunkowo proste (na przykład takie, jak w ciągu Fibonacciego) jak i całkiem złożone (na przykład takie, jak w ciągu liczb Catalana). Aby nie korzystać z narzędzi wykraczających poza szkołę średnią rozwinięcia funkcji w szeregi potęgowe traktowane były w sposób czysto formalny (jako formalne szeregi potęgowe); również w czysto formalny sposób traktowana była pochodna. Jak się okazuje wszystkie nieelementarne własności form szeregów potęgowych można wywnioskować z reguły Leibniza.

W porze poobiedniej uczestnicy wygłaszali przed wszystkimi kolegami referaty na wybrane przez siebie zagadnienia. Referaty (po trzy na sesję), kończyły się pytaniami i krótką dyskusją. Przez cały czas trwania obozu tutorzy prowadzili obowiązkowe indywidualne konsultacje, mające na celu właściwe przygotowanie wspomnianych wystąpień przez uczestników. Praca podczas i po konsultacjach obejmowała także przygotowanie pomocy naukowych (plansze, materiały ilustracyjne).

W ostatnich dwóch dniach obozu odbyło się wspólne omówienie wszystkich referatów. Nauka prawidłowych, równorzędnych i opartych na samodzielności relacji wykładowca-słuchacz (i odwrotnie) to jeden z najważniejszych sposobów kształcenia i ożywienia intelektualnej aktywności podopiecznych, zwłaszcza biorąc pod uwagę jego wyjątkowe zaniedbanie w obecnym systemie edukacji.

Wyprawy krajoznawcze miały na celu połączenie dwóch elementów: zachęcić do czynnego wypoczynku w czystym środowisku oraz pokazać bogactwo przyrodnicze i kulturowe regionu. Dlatego poza atrakcjami typowo przyrodniczymi (rzadkie ekosystemy, charakterystyczne formy skalne, trasy widokowe) odwiedziliśmy Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju, Kaplicę Czaszek w Czeramnej, późnobarokowy zespół sakralny w Wambierzycach oraz resztki osiemnastowiecznych fortyfikacji w okolicach Karłowa.

ad 15

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci już od 1995 roku organizuje wielodyscyplinarne spotkania uczestników Programu pomocy wybitnie zdolnym pod nazwą Spotkania na Kresach

Rzeczypospolitej w celu zapoznania ich z bogactwem i różnorodnością kultur pogranicza, ze skomplikowaną często przeszłością tych terenów oraz z zabytkami i pięknem krajobrazu, a także – z ludźmi. W roku 2009 odbyły się na Mazurach w Węgorzewie. Poprzednie Spotkania miały miejsce w Drohiczyńcu (1995), Supraślu (1996), Tykocinie (1997), Puńsku (1998), Tomaszowie Lubelskim (1999), Komańczy (2000), Bieczu (2001), Ustroniu (2002), Paczkowie (2003), Bolkowie (2004), Sulęcynie (2005), Pyrzycach (2006), Kartuzach (2007) i Reszlu (2008).

Węgorzewo (wcześniej Angerburg), leżące nad Węgorapą uzyskało swą obecną nazwę w 1946 r. Przez Mazurów było nazywane Węgoborkiem. Jego historia sięga pierwszej połowy XIV wieku. Drewniany zamek w roku 1365 zdobyły i spaliły wojska księcia Kiejstuta. W roku 1398 Krzyżacy zbudowali nowy murowany zamek na wyspie rzecznej. Powstałej niedaleko zamku osadzie książę pruski Albrecht Fryderyk nadał w roku 1571 prawa miejskie. W XVIII w. dwukrotnie przebywał na Zamku król Stanisław Leszczyński. Najcenniejszym zabytkiem Węgorzewa jest kościół parafialny p.w. św. Piotra i Pawła, gdzie zachował się ołtarz z 1652 roku i najstarsze na Mazurach organy z 1647 roku posiadające oryginalne barokowe brzmienie. Bardzo ciekawe jest Muzeum Kultury Ludowej ze skansenem tradycyjnego mazurskiego budownictwa i zabytków kultury materialnej z XVIII i XIX wieku. Piękny jest port jachtowy.

W Spotkaniach w Węgorzewie wzięło udział 52 uczestników programu pomocy w rozwoju uczniom wybitnie uzdolnionym z całej Polski, w tym 18 wybitnie uzdolnionych plastycznie uczestników w wieku od 10 do 19 roku życia z 40 miejscowości w Polsce. Spotkania odbyły się w dniach 1 – 15 sierpnia 2009. Oprócz zajęć plastycznych, prowadzone były warsztaty astronomiczne, biologiczne, filozoficzne, filmowe, historyczne, językoznawcze, literaturoznawcze, matematyczne, muzykologiczne i teatralne, zajęcia z historii i historii sztuki. Prowadzili je pracownicy nauki, m.in. Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy, Uniwersytetu Jagiellońskiego, Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego, Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu, Politechniki Warszawskiej, Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie oraz dawni stypendyści Funduszu. Odbywały się też odczyty uczestników na tematy wynikające z ich zainteresowań, obserwacje astronomiczne, spotkania z ciekawymi ludźmi, wyprawy w najciekawsze i najpiękniejsze miejsca w okolicy.

Wprowadzenia do Mazur dokonał dyrektor Ośrodka Badań Naukowych im. W. Kętrzyńskiego w Olsztynie prof. Stanisław Achremczyk. O Prusach Książęcych mówił prof. Jacek Wijaczka z UMK, o Zakonie Krzyżackim – dr Jan Gancewski z Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Warsztaty historyczne prowadzili: dr Krzysztof Kwiatkowski z UMK oraz dr Krystyna Jarosz i dr Jerzy M. Łapo z Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie. Prof. Mirosław Żelazny z UMK przybliżył uczestnikom najslawniejszego obywatela pobliskiego Królewca Immanuela Kanta. Poeta i pisarz Wojciech Kass, dyrektor Muzeum *Leśniczówka PRANIE* opowiadał o związkach Konstantego Ildefonsa Gałczyńskiego z Mazurami i przedstawił swoją twórczość poetycką.

Plastykami opiekowali się wieloletni współpracownicy Funduszu: znany artysta prof. Marian Stępak z Wydziału Sztuk Pięknych Uniwersytetu M. Kopernika w Toruniu przez cały czas, prof. Jacek Dyrzyński z Wydziału Malarstwa Akademii Sztuk Pięknych w Warszawie w II tygodniu.

Plastyczne efekty pleneru zostały zaprezentowane już w Węgorzewie w Muzeum Kultury Ludowej, a w przepięknym XV-wiecznym kościele parafialnym p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Węgorzewie zorganizowaliśmy koncert w wykonaniu uczestników Spotkań o wybitnych uzdolnieniach muzycznych – wielokrotnych laureatów konkursów muzycznych. Koncert został wzbogacony prezentacją wierszy przez ich autorów – uczestników Spotkań.

Wszechstronnej pomocy w organizacji Spotkań udzielił Starosta Węgorzewski oraz proboszcz parafii rzymsko-katolickiej w Węgorzewie.

ad 16

W wielodyscyplinarnym spotkaniu w Warszawie inaugurującym pomoc Funduszu w roku szkolnym 2009/10 uczestniczyło 70 nowych stypendystów z całej Polski (43 o uzdolnieniach poznawczych, 18 – muzycznych, 8 – baletowych, 1 – plastycznych), którzy zostali zakwalifikowani do grona stypendystów po raz pierwszy, oraz 25 nauczycieli i rodziców, 6 dawnych stypendystów pełniących funkcję opiekunów i doradców. Ponadto 20 uczestników programu o uzdolnieniach

poznawczych, 11 o uzdolnieniach muzycznych (łącznie 31 osób) z Warszawy i miejscowości w promieniu 150 km skorzystało z zaproszenia na zajęcia na Uniwersytecie Warszawskim, na Uniwersytecie Muzycznym.

Oprócz wspólnych pozycji programu, odbyły się dla każdej z tych grup oddzielne zajęcia. Pedagodzy i rodzice mieli zajęcia z psychologami oraz osobami zajmującymi się problematyką wybitnych uzdolnień, uczniowie zaś – zajęcia na różnych uczelniach w zależności od zainteresowań, spotkania z dawnymi uczestnikami programu (studiującymi lub już po studiach) oraz wizyty ogólnorozwojowe (do wyboru) w: Centrum Astronomicznym PAN, Kolegium Europejskim lub Muzeum Iwaszkiewiczów w Stawisku.

Spotkanie miało 5 wersji programu specjalistycznego:

3 oddzielne toki zajęć na uczelniach dla uczniów o uzdolnieniach:

- poznawczych na różnych wydziałach Uniwersytetu Warszawskiego,
- muzycznych na Uniwersytecie Muzycznym Fr. Chopina,
- baletowych w Baletcie Teatru Wielkiego

oraz 2 wersje dla nauczycieli i rodziców uczniów uzdolnionych poznawczo oraz muzycznie.

Z udziałem wszystkich odbyły się:

- uroczystość wręczenia stypendystom nominacji na Zamku Królewskim
- zwiedzanie Zamku Królewskiego i wystawy *i Arkad Kubackiego*.
- zwiedzanie wybranych stałych wystaw oraz wystawy *Malarstwo i rysunek francuski XVIII wieku ze zbiorów polskich* w Muzeum Narodowym

Ponadto uczestnicy Spotkania mieli do wyboru możliwość obejrzenia spektakli:

- *W krainie czarodziejskiego fletu* w Teatrze Wielkim Operze Narodowej
- *To idzie młodość* na głównej scenie Teatru *Współczesnego*
- *Mimo wszystko* na scenie kameralnej Teatru *Współczesnego*

Celem Spotkania było dostarczenie uczniom doświadczeń sprzyjających rozwojowi zainteresowań i umiejętności oraz rozwojowi ogólnemu, a także stworzenie możliwości wzajemnego poznania się uczestników Programu, urealnienia samooceny i pobudzenia kształtowania perspektywicznej wizji samego siebie.

Staraliśmy się też wzbogacić wiedzę rodziców oraz nauczycieli reprezentujących szkoły stypendystów w zakresie zaspokajania potrzeb edukacyjnych uczniów i wspierania rozwoju zdolności. Mieli oni wykłady z prof. Andrzejem Sękowskim z Katedry Różnic Intelktualnych KUL i wiceprezesem Polskiego Towarzystwa Psychologicznego nt. *Wspieranie uczniów wybitnie zdolnych w perspektywie psychologicznej*, z prof. Mirosławem Koftą z Wydziału Psychologii UW nt. *Natura stereotypów i uprzedzeń – uwarunkowania i możliwe zmiany*, oraz spotkania warsztatowe z Elżbietą Piotrowska-Gromniak ze Stowarzyszenia *Rodzice w Edukacji* nt. *Jak rodzice mogą wspierać rozwój talentów swoich dzieci we współpracy ze szkołą* oraz Maria Mach dyrektorem Biura Funduszu.

Pedagodzy ze szkół muzycznych mieli ponadto spotkania z wybitnym pedagogiem Uniwersytetu Muzycznego Fr. Chopina: prof. Julią Jakimowicz-Jakowicz.

ad 17

W XIV Spotkaniach Humanistycznych w Krakowie, które odbyły się w dniach 22-27 listopada 2009 wzięło udział 27 uczestników programu Funduszu o zainteresowaniach humanistycznych z liceów ogólnokształcących w całym kraju z 26 miejscowości. Opiekowało się nimi 2 dawnych stypendystów. Zajęcia prowadzili głównie pracownicy różnych wydziałów humanistycznych Uniwersytetu Jagiellońskiego. Tradycyjnie wiele zajęć było poświęconych teatrowi. Uczestnicy Spotkań zobaczyli w Starym Teatrze Narodowym spektakl *Trylogia* na podstawie trylogii Henryka Sienkiewicza w reżyserii i adaptacji Jana Klaty, dawnego stypendysty Funduszu. Obejrzano rejestrację video spektaklu Teatru CRICOT 2 *Umarła klasa* w Archiwum CRICOTEKI, oraz pracownię Tadeusza Kantora przy ul. Siennej. Prof. Marta Gibińska przeprowadziła wspaniałe konwersatorium nt. dramatu Szekspira *Makbet*, a dr Magdalena Heydel warsztaty translatorskie z poezją Seamusa Heaney'a. Wysłuchano wykładu prof. Andrzeja Chwalby *Kraków w czasie II*

wojny światowej, o. prof. Jana Kłoczowskiego w Klasztorze Dominikanów nt. problemu zła w filozofii Barbary Skargi, prof. Elżbiety Tabakowskiej nt. *Przestrzenie mentalne. O przekładzie wiersza*, prof. Jacka Popiela nt. humanistyki krakowskiej, prof. Władysława Stróżowskiego nt. filozofii wartości oraz dr. hab. Marka Walczaka nt. *Sztuka na dworze Kazimierza Wielkiego*. Odbyła się wycieczka po Krakowie śladami słynnych okien. Ponadto uczestnicy Spotkań odwiedzili mieszkanie Czesława Miłosza, gdzie spotkali się z asystentką poety Agnieszką Kosińską, Muzeum Czartoryskich, Muzeum Uniwersytetu Jagiellońskiego, Bibliotekę Polskiej Akademii Umiejętności oraz Galerię Sztuki Dawnej Polski w Pałacu biskupa Erazma Ciołka i Galerię Sztuki Polskiej XX wieku w Muzeum Narodowym.

ad 18

Warsztaty matematyczne odbywają się na Uniwersytecie M. Kopernika w Toruniu od 1991 roku. Obecnie są organizowane wspólnie przez Centrum Badań Nieliniowych im. J. Schaudera oraz Wydział Matematyki i Informatyki UMK pod ogólnym kierownictwem naukowym jednego z najwybitniejszych matematyków polskich, prof. Lecha Górniewicza. Współorganizatorami naukowymi są dawni stypendyści Funduszu: prof. Stanisław Kasjan i prof. Tomasz Schreiber. W tym roku Warsztaty odbyły się w dniach 26-29 listopada 2009. Poświęcone były różnym problemom analizy, algebry i teorii prawdopodobieństwa. Uczestniczyło w nich 40 uczniów liceów i jeden uczeń 3 kl. gimnazjum z całej Polski, pod opieką 3 dawnych stypendystów Funduszu. Wykład inauguracyjny prof. L. Górniewicza poświęcony był Pawłowi Juliuszowi Schauderowi jako twórcy metod topologicznych w geometrii nieliniowej. Zajęcia odbywały się na dwóch poziomach: mniej i bardziej zaawansowanym. Podejmowane były m.in. następujące problemy: w grupie zaawansowanej: twierdzenie Schaudera o punkcie stałym, twierdzenie Eulera, klasyfikacja brył platońskich, modele lawinowe i samoorganizacja krytyczna; w grupie bardziej zaawansowanej: operator Poincare, grupy obrotowe i inne grupy o rodowodzie geometrycznym, proces Wienera i błądzenie losowe w modelowaniu stochastycznym. Uczestnicy otrzymali wcześniej tematykę zajęć i zalecaną literaturę. W jeden z wieczorów uczestnicy wzięli udział w pokazie *Kosmiczne podróże* w toruńskim planetarium, a podczas drugiego odbyły się krótkie warsztaty filmowe. Zwiedzili też Toruń z dawnymi stypendystami Funduszu. Zakwaterowanie i wieczorne zajęcia odbywały się w internacie Zespołu Szkół Mechanicznych, Elektrycznych i Elektronicznych.

ad 19

Warsztaty astronomiczne w Centrum Astronomicznym Uniwersytetu M. Kopernika w Piwnicach odbywają się od 1991. Tegoroczne odbyły się w dniach 29 listopada – 4 grudnia. Podobnie jak wcześniejsze, były poświęcone głównie radioastronomii. W Warsztatach uczestniczyło 15 uczniów liceów pasjonujących się astronomią, z 14 miejscowości, pod opieką 2 dawnych stypendystów – obecnie doktorantów na Uniwersytecie M. Kopernika. Uczestnicy mieli wykłady dotyczące pracy obserwacyjnej oraz opracowywaniu danych, a także kosmologii i astronomii optycznej, ale przede wszystkim prowadzili obserwacje optyczne i radioastronomiczne oraz opracowywali zebrane dane. Pracę tę będą mogli kontynuować w domy, a rezultaty przedstawią w sprawozdaniach rocznych. Wysłuchali kilku wykładów m.in. w języku angielskim nestora polskiej astronomii prof. Stanisława Gorgolewskiego.

ad 20

Celem Warsztatów w Instytucie Chemii Organicznej PAN jest pogłębienie i poszerzenie wiedzy uczniów zainteresowanych chemią w zakresie syntezy organicznej, a szczególnie wzbogacenie ich umiejętności badawczych, zapoznanie z nowoczesnymi metodami badawczymi i aparaturą. Tegoroczne warsztaty odbyły się w dniach 29 listopada – 4 grudnia. Uczestniczyło w nich 21 uczniów liceów z całej Polski, pochodzących z 21 miejscowości. Uczestnicy pracowali nad wybranymi spośród zaproponowanych przez pracowników Instytutu problemami w dwunastu 1-3 osobowych zespołach. Wszyscy uczestnicy Warsztatów odwiedzili laboratorium spektroskopii NMR i IR, spektroskopii MAS i rentgenografii strukturalnej oraz wysłuchali 12 wykładów

przedstawiających główne kierunki badań Instytutu, a ponadto spotkali się z doktorantami. Stale korzystali z bogatej biblioteki Instytutu, zapoznając się ze specjalistycznymi czasopismami i publikacjami książkowymi z całego świata. Byli też w Teatrze Dramatycznym na spektaklu *Alicja* na podstawie powieści L. Carrolla *Alicja w krainie czarów* oraz na spacerze Traktem Królewskim i na Starym Mieście.

ad 21

W dniach 12-13 grudnia odbyły się 4 seminaria humanistyczne w Warszawie: z prof. Wojciechem Kriegseisenem z Instytutu Historii PAN nt. stosunków kościół państwo w XVII i XVIII wieku, z prof. Włodzimierzem Marciniakiem z Instytutu Studiów Politycznych PAN nt. stereotypów narodowych w stosunkach polsko-rosyjskich, i prof. Karolem Modzelewskim z Instytutu Historycznego UW nt. upadku komunizmu w Polsce i z prof. Michałem Tymowskim z Instytutu Historycznego UW nt. państw w Afryce przedkolonialnej. Uczestnicy seminariów obejrzeni wystawę *Moje życie. Dzieła Jacka Malczewskiego ze Zbiorów Muzeum Narodowego* w Muzeum Narodowym. Byli też w Teatrze Narodowym na przedstawieniu *Balladyna* Juliusza Słowackiego w reżyserii Artura Tyszkiewicza. W seminariach uczestniczyło 29 uczniów z całej Polski (w tym 16 ze wsi i małych miasteczek), pod opieką 2 dawnych stypendystów Funduszu.

ad 22

Celem Warsztatów Muzycznych Funduszu jest wzbogacenie procesu kształcenia wyróżniających się uczniów szkół muzycznych z całego kraju, dostarczenie im doświadczeń sprzyjających rozwojowi ich aktywności twórczej, umiejętności, talentu i osobowości, przygotowanie i zachęcenie uczestników o uzdolnieniach muzycznych, plastycznych i humanistycznych do aktywnego uczestnictwa w kulturze. Ponadto Warsztaty służyły wzbogaceniu życia kulturalnego Zakopanego.

Były to już XVIII Warsztaty Muzyczne Krajowego Funduszu na rzecz Dzieci. Odbyły się w dniach 14-28 lutego 2009 roku. Uczestnicy zostali zakwaterowani w Domu Wypoczynkowym *Jaskółka* w Zakopanem, zajęcia odbywały się w Zespole Państwowych Szkół Artystycznych w Zakopanem.

W Warsztatach wzięło udział 54 wybitnie uzdolnionych uczniów z całej Polski: 45 muzyków, 2 plastyków i 7 uczestników programu Funduszu o uzdolnieniach humanistycznych oraz 22 prowadzących zajęcia, lekarz, kierownik Warsztatów i asystentka ds. organizacyjnych, ogółem 79 osób. Dla osób mieszkających bliżej Warszawy niż Zakopanego zapewniony został wspólny przejazd autokarem z Warszawy.

Zajęcia muzyczne odbywały się w formie lekcji indywidualnych i w zespołach kameralnych. Prowadzili je profesorowie akademii muzycznych w Gdańsku, Katowicach, Łodzi i Warszawie oraz Konserwatorium *Santa Cecilia* w Rzymie - łącznie 12 osób (część z nich była na zmianę po kilka dni). Odwiedził też tradycyjnie Warsztaty prof. Andrzej JASIŃSKI, który mówił o interpretacji utworów Fr. Chopina, a także przeprowadził jednodniowe lekcje otwarte. Prof. Andrzej ORKISZ podzielił się swoimi refleksjami na temat rozwoju talentu. Prof. Waldemar WOJTAL mówił o ekspresji u K. Szymanowskiego. Ponadto odbył się wieczór poświęcony muzyce i życiu Romana Maciejewskiego z udziałem jego brata Wojciecha.

Poza tym odbywały się warsztaty:

- filozoficzne poświęcone dialogowi Platona „Menon”
- filmowe
- historyczne
- literaturoznawcze
- muzykologiczne
- teatrologiczne

oraz odczyty z historii sztuki i szeroko rozumianej humanistyki, 4 wycieczki oraz wizyty w najbardziej znaczących dla polskiej kultury miejscach Zakopanego takich, jak: Muzeum Tatrzańskie, Muzeum Stylu Tatrzańkiego „Koliba”, Muzeum Karola Szymanowskiego ATMA,

„Willa pod Jedłami”, Muzeum Jana Kasprówicza „Harenda” itp. Do dyspozycji uczestników była specjalnie skompletowana biblioteka.

Odbyło się 6 koncertów w wykonaniu uczestników Warsztatów: 2 w ATMIE, 1 w D. W. *Jasny Pałac*, 3 w sali koncertowej Państwowego Zespołu Szkół Artystycznych w Zakopanem – 2 z nich połączone z prezentacją własnych wierszy uczestników Warsztatów, oraz wystawa malarstwa i rysunku uczestników o uzdolnieniach plastycznych w Galerii Miejskiej im. Władysława hr. Zamoyskiego. Koncerty w ATMIE były poświęcone pamięci Karola Szymanowskiego, publiczny koncert w Państwowej Szkole Muzycznej im. M. Karłowicza – Mieczysławowi Karłowiczowi. Zostały też złożone kwiaty przy tablicy na willi *Lutnia*, w której mieszkał przed śmiercią.

Wszyscy uczestnicy Warsztatów obejrzeli spektakl Teatru Witkacego „Demonizm Zakopanego”, po którym tradycyjnie odbyło się spotkanie z jego twórcami i aktorami.

W realizacji zadania Fundusz otrzymał pomoc Muzeum Narodowego w Krakowie, którego filią jest Muzeum Karola Szymanowskiego ATMA, Towarzystwa Muzycznego im. Karola Szymanowskiego w Zakopanem, Muzeum Tatrzańskie, Tatrzańskie Agencji Rozwoju, Promocji i Kultury, które to instytucje udostępniły nieodpłatnie sale i pomogły w organizacji koncertów. Galeria Miejska im. Władysława hr. Zamoyskiego udostępniła swoje pomieszczenia na wystawę malarstwa i rysunku funduszowych plastyków uczestniczących w Warsztatach. Wszechstronnej pomocy udzielił Zespół Państwowych Szkół Artystycznych w Zakopanem.

ad 23

Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci organizuje już od 1985 roku koncerty z udziałem uczestników swojego programu pomocy wybitnie uzdolnionym uczniom muzycznych szkół z całego kraju.

Publiczne występy służą nie tylko promocji młodych talentów, ale przede wszystkim są niezbędne w kształceniu muzyków, w zdobywaniu przez nich sprawności estradowej. Są istotą i celem aktywności każdego muzyka. Koncerty Funduszu są wkomponowane w proces kształcenia. Stanowią także sprawdzian przed udziałem w konkursach.

W 2009 roku Fundusz zorganizował 31 koncertów z udziałem 111 uczestników programu, w tym 16 koncertów publicznych: 14 w Warszawie (w tym 7 w Zamku Królewskim, 6 w Łazienkach Królewskich i 1 w Ogrodzie Botanicznym UW), 4 w Zakopanem (2 w ATMIE, po 1 w Galerii Hasióra i w Teatrze Witkacego), 1 w Krakowie Pałacu Biskupa Erazma Ciołka z okazji Święta Niepodległości, 1 w Poznaniu w Sali Renesansowej Ratusza, 1 w kościele parafialnym w Węgorzewie. Wszystkie koncerty publiczne były afiszowane i zapowiadane w prasie i radio. Fundusz zorganizował też koncerty swoich podopiecznych podczas międzynarodowych spotkań i konferencji naukowych w Jaszowcu i w Warszawie, a także – koncert w Filharmonii Narodowej z okazji jubileuszu 25-lecia Programu, podczas którego wystąpili jako soliści dawni uczestnicy programu z towarzyszeniem orkiestry FN.

Koncerty są organizowane przy minimalnych nakładach finansowych ze strony Funduszu dzięki zrozumieniu i życzliwości dysponentów sal koncertowych, właścicieli i pracowników drukarni oraz akompaniatorów. Na wszystkie koncerty Funduszu, poza odbywającymi się w Zamku Królewskim w Warszawie, wstęp jest wolny. Zamek sprzedaje bilety wstępu, z czego dochód przeznacza na pokrycie własnych kosztów.

ad 24

W przypadku uczestników programu o uzdolnieniach muzycznych, rozwój talentu wymaga dużych nakładów finansowych ze strony rodziców. Fundusz stara się pomagać w umożliwieniu zakupu instrumentu i akcesoriów muzycznych. W 2009 roku wsparcie na ten cel uzyskało 17 osób (w tym 14 osobom przyznano jednorazowe stypendia celowe ze środków MEN)

ad 25

Udział w konkursach i kursach jest niezbędny dla rozwoju młodego muzyka - motywuje do pracy, pozwala urealnić ocenę umiejętności i zetknąć się z różnorodnością interpretacji. Fundusz pomaga pokryć opłaty wstępne, koszty zakwaterowania i podróży. W 2009 roku dofinansowanie udziału w

kursach i konkursach otrzymało 24 uczestników programu (w tym 20 w formie jednorazowych stypendiów celowych ze środków MEN)

ad 26

Uczestnikom programu o uzdolnieniach baletowych Fundusz udziela pomocy finansowej w realizacji różnorodnych przedsięwzięć służących zapewnieniu właściwej edukacji i rozwoju.

Jednorazowe stypendia celowe ze środków MEN uzyskało 11 osób. Dodatkowo Fundusz przyznał dofinansowanie Ogólnokształcącej Szkole Baletowej w Gdańsku.

ad 27

W 2009 roku odbyły się 4 wystawy malarstwa i rysunku uczestników programu Funduszu o uzdolnieniach plastycznych: 2 w Warszawie, po 1 Węgorzewie i Zakopanem.

W dniach 24-28 lutego w ramach Warsztatów Muzycznych Funduszu w Zakopanem zorganizowaliśmy wystawę malarstwa i rysunku w Galerii Miejskiej im. Władysława hr. Zamoyskiego, prezentującą prace 2 uczestników programu Funduszu o uzdolnieniach plastycznych biorących udział w Warsztatach Muzycznych. Otwarcie wystawy wzbogacił występ uczestników o uzdolnieniach muzycznych.

W dniach 7-21 marca 2009 odbyła się doroczna wystawa malarstwa i rysunku uczestników programu Fundusz o uzdolnieniach plastycznych w roku szkolnym 2008/09 w galerii ABAKUS w Stołecznym Centrum Edukacji Kulturalnej na Starym Mieście w Warszawie, ul. Jezuicka 4. Na wystawie zaprezentowano prace 21 uczestników programu Funduszu z całej Polski w wieku od dziesięciu do dziewiętnastu lat wybrane przez znanych artystów i pedagogów: prof. Jacka Dyrzyńskiego, prof. Franciszka Maśluszczaka, Zbigniewa Nowosadzkiego, prof. Grzegorza Pabla. Aranżacji wystawy dokonał artysta malarz Zbigniew Nowosadzki. Wystawa była czynna codziennie (również w soboty i niedziele w godz. 8.00–20.00). Wystawa cieszyła się dużym zainteresowaniem. Odwiedzała ją licznie młodzież szkolna. Odbywały się też tam zajęcia plastyczne prowadzone przez pracowników Centrum.

W dniach 11-14 sierpnia w Muzeum Kultury Ludowej w Węgorzewie zaprezentowaliśmy najciekawsze prace 18 funduszowych artystów uczestniczących w XIV Spotkaniach na Kresach Rzeczypospolitej.

W dniach 3-15 października prezentowaliśmy tradycyjnie w Pałacu Kazimierzowskim na Uniwersytecie Warszawskim wystawę poplenerową *Węgorzewo 2009*. Aranżacji wystawy dokonał prof. Stanisław Trzeszczkowski z Akademii Pedagogiki Specjalnej w Warszawie z pomocą dawnych i obecnych Funduszowców. Z okazji wystawy wydano informator o Spotkaniach zaprojektowany przez dawną stypendystkę studiującą na ASP w Warszawie Dorotę Budacz. Zaproszenie i plakat zaprojektowała uczestniczka Spotkań Aleksandra Zaręba, tegoroczna absolwentka Ogólnokształcącej Szkoły Sztuk Pięknych im. W. Gersona w Warszawie.

ad 28

Konkurs Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej jest organizowany przez Komisję Europejską od 1989 roku. Obecnie jest częścią Programu *Nauka w społeczeństwie* w ramach VII Programu Ramowego. Konkurs obejmuje nauki ścisłe, przyrodnicze, technikę, nauki ekonomiczne i społeczne. Wymagane jest przedstawienie wyników własnej pracy badawczej czy technicznej. Każdy kraj może zgłosić najwyżej trzy najlepsze prace wyłonione w konkursie krajowym.

Zgodnie z regulaminem ustalonym przez Komisję Europejską w konkursie uczestniczyć mogą uczniowie i studenci (co najwyżej I roku studiów) w wieku 14-20 lat. Prace powinny być powstać przed podjęciem studiów. Nie mogą mieć więcej niż trzech autorów. W pracach doświadczalnych nie mogą być stosowane inwazyjne eksperymenty na zwierzętach. Polska, podobnie jak inne kraje, może wysyłać najwyżej sześć osób.

Na etapie europejskim przyznawane są przez międzynarodowe jury nagrody pieniężne: trzy pierwsze nagrody, trzy drugie i trzy trzecie, oraz nagrody specjalne w postaci pobytu w czołowych europejskich placówkach badawczych.

Polskie Eliminacje organizowane są przez Krajowy Fundusz na rzecz Dzieci. Nad Eliminacjami czuwa Polski Komitet Konkursu powołany w 1994 roku przez Ministra Edukacji Narodowej w porozumieniu z Przewodniczącym Komitetu Badań Naukowych. W skład Polskiego Komitetu Konkursu wchodzi profesorowie wyższych uczelni i instytutów badawczych. Przewodniczącym Komitetu jest od 2000 roku prof. Henryk SZYMCZAK, były przewodniczący Wydziału Nauk Matematycznych, Fizycznych i Chemicznych Polskiej Akademii Nauk. Powołanemu przez Komitet Jury, w skład którego weszli naukowcy z uczelni i instytutów PAN, przewodniczy od 1998 roku prof. Jan MADEY z Instytutu Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego.

W Polskich Eliminacjach uczestniczyć mogą jedynie prace wcześniej nagrodzone w jednym z konkursów ogólnopolskich lub polecane przez pracownika naukowego ze stopniem co najmniej doktora.

Zgodnie z regulaminem ustalonym przez Komisję Europejską w tegorocznym konkursie uczestniczyć mogli uczniowie i studenci (co najwyżej I roku studiów) urodzeni pomiędzy 30 września 1988 a 1 września 1995

Na Polskie Eliminacje Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej w 2009 roku zgłoszono 29 prac 40 autorów: 1 z astronomii, 7 z biologii, 1 z biochemii, 1 z biotechnologii, 1 z chemii, 7 z ekologii, 3 z fizyki, 4 z matematyki, 1 z medycyny, 3 z techniki.

Jury dopuściło do sesji plakatowej, stanowiącej finały Polskich Eliminacji, 12 prac: 1 z astronomii, 3 z biologii, 1 z biochemii, 1 z biotechnologii, 1 z ekologii, 1 z fizyki, 2 z matematyki, 1 medycyny. 10 prac ma jednego autora, dwie prace – 2 autorów. 6 autorów jest uczniami liceów, 8 – studentami I roku. W dniu 15 stycznia 2009 dwóch autorów było w wieku 17 lat, czterech – w wieku 18 lat, pięciu – 19 lat, trzech – 20 lat. Pochodzą z 13 miejscowości: Białegostoku, Bydgoszczy, Bystrego (woj. śląskie), Giżycka, Gliwic, Gostynia (woj. wielkopolskie), Krakowa, Lublina, Rzeszowa, Skępego (woj. kujawsko-pomorskie), Warszawy, Włocławka, Zawiercia.

Polski Komitet Konkursu przyznał na wniosek Jury nagrody oraz tytuł laureata Polskich Eliminacji autorom 9 prac. Otrzymali oni nagrody pieniężne ufundowane przez Fundację BRE Banku.

Przyznano:

3 pierwsze nagrody w wysokości 5.000 zł. pracom:

- **Anny Kornakiewicz** z Zawiercia, absolwentki I LO w Zawierciu, studentki I roku Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego: *Ewolucja potencjału odporności na cyprofloxacynę u Escherichia coli*
- **Aleksandra Kubicy** z Bystrej (woj. śląskie), absolwenta V LO w Bielsku-Białej, studenta I roku MISMaP UW i **Wiktora Pilewskiego** ze Skępego (woj. kujawsko-pomorskie), absolwenta IV LO im. T. Kościuszki w Toruniu, studenta I roku Wydziału Elektronicznego Politechniki Poznańskiej: *Spiralne soczewki dyfrakcyjne*
- **Michała Turskiego** z Lublina, absolwenta I LO im. St. Staszica w Lublinie, studenta I roku SGH w Warszawie i **Moniki Turskiej** z Lublina, uczennicy 1 kl. LO im. St. Staszica w Lublinie: *Zawartość i rozmieszczenie kwasu kynureninowego w roślinach leczniczych - obieg kwasu kynureninowego w przyrodzie*

3 drugie nagrody w wysokości 4.000 zł. pracom:

- **Michała Cieślewicza** z Giżycka, ucznia 2 kl. LO im. W. Kętrzyńskiego w Giżycku: *Wpływ antropopresji na występowanie i różnorodność gatunkową porostów na terenie gminy Giżycko*
- **Joanny Kośmickiej** z Bydgoszczy, uczennicy 3 kl. LO im. J. J. Śniadeckich w Bydgoszczy: *Wpływ różnych metod obróbki termicznej bulwy ziemniaka Solanum tuberosum na zawartość kwasu askorbinowego*
- **Marthy Ubik** z Krakowa, uczennicy 3 kl. LO im. Jana III Sobieskiego w Krakowie: *Punkty charakterystyczne na prostej Eulera*

3 trzecie nagrody w wysokości 3.000 zł. pracom:

- **Joachima Jelisiejewa** z Białegostoku, absolwenta LO im. A. Mickiewicza w Białymstoku, studenta I roku Wydziału Matematyki i Informatyki UW: *Nierówności między średnimi*

- **Rafała Sarniaka** z Włocławka, ucznia 3 kl. LO im. T. Kościuszki w Toruniu: *Obserwacje polarymetryczne SNR na falach długości 6 cm za pomocą 32 m radioteleskopu w Piwnicach pod Toruniem*
- **Tomasza Trzeciaka** z Rzeszowa, absolwenta LO ss. Prezentek im. Jana Pawła II w Rzeszowie, studenta I roku Wydziału Chemii Politechniki Warszawskiej: *Synteza 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12-dodekahydro[1,4,5,8,9,12]trimetanotrifenylenu*

Nagrody za najlepsze plakaty otrzymali Aleksander Kubica i Wiktor Pilewski oraz Martha Ubik.

Wydawnictwo Naukowe PWN ofiarowało wszystkim finalistom swoje książki, a Wydawnictwo Prószyński Media – roczną prenumeratę *Świata Nauki* i książki. Ponadto laureaci I nagrody otrzymali od Fundacji na rzecz Nauki Polskiej słowniki polsko-angielskie Fundacji Kościuszkowskiej

Laureaci Polskich Eliminacji są od 2001 roku zwolnieni z egzaminu wstępnego na Uniwersytet Warszawski, a od 2003 roku również na Politechnikę Warszawską i niektóre inne uczelnie.

Polski Komitet Konkursu wytypował do reprezentowania Polski na finałach europejskich w Paryżu w dn. 11-16 września 2009 trzy prace, które otrzymały I nagrody:

- **Anny Kornakiewicz** z Zawiercia: *Ewolucja potencjału odporności na cyprofloxacynę u Escherichia coli*
- **Aleksandra Kubicy** z Bystrej i **Wiktora Pilewskiego** ze Skępego: *Spiralne soczewki dyfrakcyjne*
- **Michała Turskiego** i **Moniki Turskiej** z Lublina: *Zawartość i rozmieszczenie kwasu kynureninowego w roślinach leczniczych - obieg kwasu kynureninowego w przyrodzie*

Laureaci Polskich Eliminacji są od 2001 roku zwolnieni z egzaminu wstępnego na Uniwersytet Warszawski, a od 2003 roku również na Politechnikę Warszawską i niektóre inne uczelnie.

Polskie prace spotkały się z dużym zainteresowaniem, a pracy Aleksandra Kubicy i Wiktora Pilewskiego przyznano jedną z trzech I nagród. Obaj autorzy zostali też zaproszeni na Międzynarodowe Seminarium Młodych Naukowców w Sztokholmie połączone z udziałem w uroczystości wręczenia nagród Nobla.

Aleksander Kubica z Bystrej (woj. śląskie), jest absolwentem V LO w Bielsku-Białej, obecnie studentem II roku MISMaP UW i **Wiktor Pilewski** ze Skępego (woj. kujawsko-pomorskie), jest absolwentem IV LO im. T. Kościuszki w Toruniu, obecnie studentem II roku Wydziału Elektronicznego Politechniki Poznańskiej. Nagrodzoną pracę *Spiralne soczewki dyfrakcyjne* przygotowali po warsztatach badawczych Funduszu pod opieką prof. Czesława Radzewicza z Wydziału Fizyki UW.

Z ramienia Polskiego Komitetu Konkursu w finałach europejskich brał udział prof. Jan Madey z Instytutu Informatyki Uniwersytetu Warszawskiego, który przewodniczy jury Polskich Eliminacji od 1998 roku.

W tegorocznych finałach europejskich zaprezentowano 77 prac 122 autorów z 32 krajów europejskich: 24 krajów Unii Europejskiej oraz Białorusi, Gruzji, Islandii, Izraela, Norwegii, Rosji, Szwajcarii, Turcji, Ukrainy, a ponadto gościnnie 10 prac laureatów konkursów prac młodych naukowców z Chin, Japonii, Kanady, Korei Południowej, Nowej Zelandii i USA. Łącznie zaprezentowano więc 87 prac 135 autorów. Wśród prezentowanych w Paryżu 87 prac były 3 prace z astronomii, 14 z biologii, 8 z chemii, 15 z fizyki, 8 z informatyki, 2 z matematyki, 13 z medycyny, 6 z ekologii, 4 z nauk społecznych, 2 z nauk o Ziemi i 15 z techniki. Wśród tych, które otrzymały nagrody główne: 1 z astronomii, 1 z biologii, 2 z fizyki, 1 z informatyki, 1 z nauk o Ziemi i 3 z techniki.

Na Polskie Eliminacje Konkursu Prac Młodych Naukowców Unii Europejskiej w 2010 roku zgłoszono 37 prac 39 autorów: 32 z biologii, 1 z chemii, 1 z fizyki, 1 z geologii, 1 z matematyki, 1 z paleobiologii. 35 prac ma jednego autora, 2 prace – dwóch autorów. Pochodzą oni z 36 miejscowości.

Zgodnie z regulaminem ustalonym przez Komisję Europejską w tegorocznym konkursie uczestniczyć mogą uczniowie i studenci (co najwyżej I roku studiów) urodzeni pomiędzy 30 września 1989 a 1 września 1996.

Jury zakwalifikowało do prezentacji na sesji plakatowej stanowiącej finały Polskich Eliminacji 16 prac: 12 z biologii, 1 z chemii, 1 z fizyki, 1 z matematyki, 1 z paleobiologii. Finały Polskich Eliminacji Konkursu odbędą się w dniach 14-15 stycznia 2010 roku już tradycyjnie na Wydziale Biologii Uniwersytetu Warszawskiego, a finały europejskie w Lizbonie we wrześniu 2010.

ad 29

Fundusz stara się umożliwić uczestnikom programu spędzenie wakacji w sposób sprzyjający ich rozwojowi. Organizuje od wielu lat 2 wielodyscyplinarne obozy wakacyjne, wysyła na warsztaty badawcze, pomaga w pokryciu kosztów udziału w warsztatach badawczych i konferencjach organizowanych przez innych. W bieżącym roku Fundusz umożliwił udział 12 uczestników Programu w obozie badawczym *Lato z helem* w Zakładzie Niskich Temperatur w Odolanowie k/Ostrowia Wlkp. zorganizowanym przez Instytut Fizyki Molekularnej PAN w Poznaniu i 20 uczestników programu w wakacyjnym obozie naukowym dla Funduszowych maturzystów zorganizowanym już po raz dziesiąty wspólnie z Collegium Invisible pod nazwą *Szkoła Letnia Collegium Invisible*.

Tegoroczne *Lato z helem* w dniach 27 czerwca – 4 lipca 2009, miło szczególnie charakter. Odbywało się po raz 25-ty. W związku z tym, oprócz tradycyjnych codziennych wykładów specjalistów z całej Polski i pracy badawczej w kilkusobowych zespołach, uczestnicy obozu wzięli udział w okolicznościowym sympozjum.

Tegoroczna Szkoła Letnia *Collegium Invisible* odbyła się w dniach 4-12 września 2009 r. w Domu Pracy Twórczej w Wigrach. Uczestniczyło w niej 11 kolegiantów oraz 20 funduszowców – najwięcej w dotychczasowej historii Szkół Letnich. Ankiety ewaluacyjne pozwalają twierdzić, że zajęcia kolegiantów były dla funduszowców dobrym ćwiczeniem krytycznego myślenia i angażującym wprowadzeniem w poszczególne dziedziny nauki, od muzykologii po stosunki międzynarodowe. Dla kolegiantów zaś były okazją do rozwijania własnego warsztatu dydaktycznego oraz sprawdzania innowacyjnych pomysłów na warsztaty w ich dyscyplinach. Równie ważnym elementem Szkoły Letniej były referaty funduszowców. Każdy maturzysta miał opiekuna, który nie tylko recenzował jego merytoryczną treść, ale także ćwiczył z nim jasne i przystępne prezentowanie własnej wiedzy. Każdy referent dysponował 15 minutami, po których następowała 10-minutowa dyskusja. Teksty wystąpień w wersji pisemnej, zostaną opublikowane na stronie internetowej Collegium. Tradycyjnie podczas Szkoły Letniej miała miejsce wizyta w Ośrodku Pogranicze w Sejnach: Wizyta rozpoczęła się od odwiedzenia szlacheckiego dworu w pobliskiej Krasnogrudzie, o którym opowiadała z niezwykłą pasją Małgorzata Czyżewska-Sporek. Miejsce to jest szczególnie w podwójny sposób, gdyż przebywał w nim często młody Czesław Miłosz, a ponadto znajduje się ono w pobliżu granicy państwowej, która na przestrzeni dziejów ulegała znacznym przeobrażeniom. Dzięki uprzejmości gospodarzy uczestnicy Szkoły mieli okazję obejrzenia – zrealizowanego przez Pogranicze – filmu inspirowanego Doliną Issy Czesława Miłosza. Ponadto wysłuchali interesującej prelekcji na temat działalności Ośrodka.

ad 30

Dzięki współpracy z zagranicznymi instytucjami edukacyjnymi i organizacjami zajmującymi się wybitnie zdolnymi od początku lat 90-tych Fundusz wysyła wybranych uczestników programu na zagraniczne wakacyjne spotkania, obozy naukowe, warsztaty badawcze. W czasie letnich wakacji 2009 wyjechało 10 osób:

- 3 osoby na Międzynarodowe Sympozjum Młodzieżowe w Londynie z okazji Roku Darwina
- 1 osoba na tygodniowy Międzynarodowy Obóz Badawczy w Aletschwald w Alpach organizowany przez fundację *Szwajcarska młodzież bada*
- 1 osoba na 2-tygodniowe Międzynarodowe Forum Młodych Naukowców w Londynie
- 1 osoba na 3-tygodniowy Międzynarodowy Obóz Naukowy na Uniwersytecie w Getyndze
- 2 osoby na szesnastodniowe obozy naukowe organizowane przez niemieckie stowarzyszenie *Bildung und Begabung* w Niemczech
- 2 osoby na Europejski Obóz Kosmiczny w Andoya (Norwegia).

British Council sfinansowało udział jednego stypendysty Funduszu w Forum w Londynie, a Ministerstwo Edukacji pokryło koszty podróży. Ponadto British Council umożliwiło udział 3 uczestników Programu

w Międzynarodowe Sympozjum Młodzieżowe w Londynie z okazji Roku Darwina, pokrywając wszystkie związane z tym koszty. W latach ubiegłych koszty udziału w pozostałych przedsięwzięciach pokrywali zagraniczni organizatorzy. Niestety w 2009 roku wszyscy, poza niemieckim stowarzyszeniem *Bildung und Begabung* wymagali opłacenia kosztów uczestnictwa przez Fundusz. Z pomocą przyszła *Fundacja na rzecz Nauki Polskiej*, która w ramach programu *Exterius. Poza szlakiem* sfinansowała opłaty za udział oraz koszty podróży i inne związane z wyjazdem w łącznej wysokości 13.050 zł

ad 31

W celu upowszechnienia osiągnięć nauki i poszerzenia horyzontów uczestników Programu Fundusz zapewnia prenumeratę czasopism popularno-naukowych i kulturalnych. Dla uczestników programu w roku szkolnym 2009/10 zaprenumerowano:

- *Świat Nauki* dla uczniów III klas gimnazjów oraz szkół ponadgimnazjalnych zainteresowanych naukami ścisłymi i przyrodniczymi, łącznie dla 158 osób
- *Zeszyty Literackie* dla 32 uczniów o zainteresowaniach humanistycznych
- *Deltę* dla 150 uczniów zainteresowanych naukami ścisłymi
- *Magazyn Miłośników Matematyki* dla 10 matematyków ze szkół podstawowych
- *Twoją Muzę* dla wszystkich uczestników programu o uzdolnieniach muzycznych oraz dla części o uzdolnieniach baletowych i plastycznych, łącznie dla 143 osób
- *Wiedzę i Życie* dla uczniów szkół podstawowych oraz I i II klas gimnazjów o uzdolnieniach poznawczych oraz dla części uzdolnionych baletowo i plastycznie, łącznie dla 110 osób
- *Mówią Wieki* dla 33 uczniów zainteresowanych historią.

Fundusz otrzymał nieodpłatnie 10 rocznych prenumerat *Zeszytów Literackich* i co miesiąc – 150 prenumerat *Delty*. Ponadto otrzymywał nieodpłatnie 50 egzemplarzy archiwalnych każdego numeru *Twojej Muzy*, *Świata Nauki* oraz *Wiedzy i Życia*. Czasopisma te były rozsyłane co miesiąc pocztą lub rozdawane podczas zajęć Funduszu.